Két jelenet Alexandriai Szent Katalin legendájából

Szárnyasoltár mozgószárnyának részlete

Alkotó	Nürnbergi tanultságú (magyarországi?) mester (ú.n. báti mester)
Készítés ideje	1430 körül
Anyag	fenyőfa
Technika	tempera
Méretek	magasság: 88 cm szélesség: 130 cm
Leltári szám	54.2.1

Leírás

A jegyesét kereső, tükörképét szemlélő Szent Katalin. Szent Katalin megtérése: egy remete megmutatja Szent Katalinnak a hozzá méltó jegyest. Hátoldalán Alexandriai Szent Katalin és talán Szent Borbála.

Az eredetileg két oldalán festett tábla minden bizonnyal impozáns, nyolc vagy tizenkét jelenetből álló Szent Katalin életét mutató szárnyasoltár mozgószárnyát díszítette. Az egykori ünnepi oldal két jelenete viszonylag jó állapotú, bár többszöri restaurálás, kiegészítés nyomait mutatja. Az alapozás nélkül, közvetlenül a fára festett hétköznapi oldalon azonban az ábrázolás erősen kopott. A két oldal szétválasztása során (1969) kerülhetett sor a hátoldal megcsonkítására, a táblák közti méretkülönbség ezzel indokolható. Feltehető, hogy az oltárszárnyat már ezt megelőzően körülvágták, eredeti mérete 120 x 140 cm lehetett.

Báton két, női szenteket mutató, 1480 körülre keltezhető táblaképpel (55.44; 55.45) volt közös keretbe foglalva és másodlagosan új funkcióba helyezve antependiumként használták.

Proveniencia

A Keresztény Múzeum 1964-es katalógusának szerzői szerint eredetileg a garamszentbenedeki bencés apátságból(?), esetleg a selmecbányai Szent Katalin-templomból (?) származó szárnyasoltárhoz tartozott. Csernoch János esztergomi érsek vásárolta a báti Szent Márton templomból a Keresztény Múzeum számára 1916-ban.

Restaurálás

1916 Endrődi Sebestyén; 1955-56 Varga Dezső; 1969 Varga Dezső (szétfűrészelés, átültetés).

Bibliográfia

• Grynaeus András: Középkori táblaképek dendrokronológia vizsgálata. In: Archaeometriai Műhely XIX (2022)/1
• Uhrin Dorottya: Szent Katalin és a tükör. In: Fábián Laura; Lovas Borbála; Haraszti Szabó Péter; Uhrin Dorottya (szerk.): A könyv és olvasója : A 14–16. századi könyvkultúra interdiszciplináris megvilágításban. Budapest 2018. 181-192.
• Sigismundus rex et imperator : művészet és kultúra Luxemburgi Zsigmond korában, 1387-1437. (kiállítási katalógus) Szerk.: Takács Imre. Budapest, 2006.6, 7.63. (Poszler Gy.)
• Dušan Buran (ed.): Gotika. Dejiny slovenského vy

tvar-ného umenia. (Gótika. A szlovák képzőmûvészet története). Slovenská národná galéria v Bratislave. Bratislava,

2003. Kiállítási katalógus., 699-700. 4.21 (M. Bartlova).
• Pannonhalma 2001: Paradisum Plantavit. Bencés Monostorok a Középkori Magyarországon. Szerk. Takács Imre. Pannonhalma 2001. Kiállítási Katalógus., 174.
• Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. Corvina, 175 (Török Gy.).
• Mucsi András: Gótikus és reneszánsz táblaképek az esztergomi Keresztény Múzeumban (13-16. század). Esztergom, Keresztény Múzeum, 1990., 4.
• Marosi Ernő (szerk.): Magyarországi művészet 1300-1470 körül. I., 1987, 212, 617, 711, 713, 714, 720, 733, 865.
• Anton Legner (Hg.): Parler und der schöne Stil 1350 - 1400, I - IV., Köln 1978, II, 458-459 (A. Mucsi), III, 220, 228-229 (A. Legner).
• Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum Régi Képtárának katalógusa. Budapest, 1975, Corvina, 9.
• Mucsi 1973, 9.
• Radocsay Dénes: Gótikus festmények Magyarországon. Budapest, 1963. Képzőművészeti Alap, 39-40. –Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára (Budapest, 1964. Akadémiai Kiadó), 114-115.
• Stange, Alfred: Deutsche Malerei der Gotik, XI. München-Berlin 1961, 151-156.
• Esztergom Évlapjai. (recenzió) In: Művészettörténeti Értesítő 10 (1961), 243.
• Dercsényi Dezső: Annales Strigoniensis.
• Mucsi András: A báti képek ikonográfiája. In: Annales Strigonienses I. Bp. 1960, 11-23.
• Lajta Edit: Jaroslav Pesina: Tafelmalerei der Spätgotik und der Renaissance in Böhmen (recenzió). In: Művészettörténeti Értesítő 8 (1959), 170.
• Mojzer Miklós: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtárának útmutatója, Budapest, 1958, 1958 5. old.
• Entz Géza: Könyvismertetés. In: A Magyar Tudományos Akadémia Társadalmi-Történeti Tudományok Osztályának Közleményei 7 (1956), 360.
• Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Budapest 1955, 46-47; 275-277.
• Radocsay Dénes: Az esztergomi kiállítás magyar anyaga. Szabad Művészet IX. 1955. I. 1. sz. 7-13., 10.
• Magyarország műemléki topográfiája I. Esztergom 1. Esztergom műemlékei (összeállította: Genthon István; Budapest 1948), 3-14.
• Guy de Tervarent: Les énigmes de l'art du moyen age, I. Paris 1938, I. 9-12.
• Csánky Miklós: A szepesi és sárosi táblaképfestészet 1460.-ig. Bp. 1938, 5-6.
• Hekler Antal: Ungarische Kunstgeschichte. Berlin 1937, 76, 104 kép.
• Pigler Andor: Hekler Antal - A magyar művészet története (recenzió). In: Magyar Művészet 11 (1935), 117.
• Hekler Antal: A magyar művészettörténet története. Bp. 1934, 60.
• Genthon István: A régi magyar festőművészet. Vác, 1932, Pestvidéki Nyomda, 23-26, 2. kép.
• Ludwig Baldass: Nürnberger Tafelbilder aus dem zweiten Viertel des 15. Jahrhunderts: ein Nachwort zur Nürnberger Ausstellung von 1931. In: Städel Jahrbuch 7-8 (1932), 132, 72/53 kép.
• Péter András: A magyar művészet története. I. Budapest, 1930, 100-102.
• O. Benesch: Die Fürtserzbischöfliche Gemäldegalerie in Gran. Belvedere 14. 1929., 68.
• Gerevich Tibor: Esztergomi Műkincsek, in Prímás Album, Budapest 1928,179-263., 205-206.
• Genthon István: Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig, Budapest, 1927, 56-57.
• Gerevich Tibor: Von den älteren ungarischen Kunst. In: Ungarische Jahrbücher 5 (1925), 155-156.
• Lepold A.-Homor I.: Esztergomi Kalauz II. Kiadás, Esztergom 1924, 96.
• Gerevich Tibor: A régi magyar művészet európai helyzete. Budapest, 1924, 14.
• Gerevich Tibor: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. In: Vasárnapi Újság 1916/35. 552-553., 553.
• Gerevich Tibor: A régi magyar festészet a prímási képtárban. In: Az Újság 1916. júl. 14. 3.
• Divald Kornél: Magyarország csúcsíves kori szárnyasoltárai. II., Bp. 1911, 22-26.

• Henszlmann Imre: Utijegyzetek. In: Archeológiai Értesítő 12 (1878), 248.

Kapcsolódó műtárgyak

55.45 Alexandriai Szent Katalin. Oltárszárny ünnepi oldala

